

25. märtsil möödub 60 aastat nelja päeva jooksul läbi viidud massilisest Eesti elanike vägivaldsest ümberasustamisest Siberisse. Märtsiküüditamise aluseks oli NSV Liidu Ülemnõukogu 1948. aastal 26. novembril välja antud seadus, milleks koostati NSV Liidu Riikliku Julgeoleku Ministeriumis spetsiaalne operatiivplaan "Priboi" (vene keeles "Murdlainetus") projekt. 28. jaanuaril võttis NSVL Ministrite Nõukogu vastu määruse "Abinõudest põllumajanduses Eesti, Läti ja Leedu NSVs" ning järgmisel päeval ka otsuse nr 390-138ss kulakute, bandiitide ja natsionalistide perekondade väljasaatmise kohta.

Järgnevalt ülevaade Saksamaa Eesti ajalehtedes ilmunud artiklitest märtsiküüditamise kohta. Eestis puudus toona vaba ajakirjandus, mis oleks vahendanud ohvrite kannatusi ja meenutusi sellest koledest, pea igat Eesti perekonda puudutanud inimsusevastasest kuriteost.

29. aprill 1949, Eesti Post nr 16

Trellitatud loomavagunid liiguvad jälle Siberi poole

Märtsis toimus Kodu-Eestis järjekordne küüditamine Saksamaale saabunud sõjavangid nägid ka Läti jaamades pikki „elava kaubaga“ ronge

Päevast päeva saabub Saksamaale tagasi vabastatud sõjavange Venemaalt. Nende hulgas on nii mõnigi, kes oma vangipõlve veetnud Eestis, olles seetõttu teadlik sealsetest oludest ja viimaseaegsetest sündmustest. Paar päeva tagasi Ulmi vabastamislaagrisse saabunud transpordis oli jällegi sakslasi, kes saanud otse Tallinnast. Nende jutust selgub, et Eestis ja teistes Balti riikides on toimunud järjekordne suurem massiküüditamine.

Sakslased jutustavad:

20. märtsil käsutati kokku kõik mootorsõidukid, mis siin ja seal veel leiduvad tehastes ja asutuste käsutuses. Sõidukid tegutsesid siis paari päeva kestel NKVD sõdurite juhtimisel inimeste kokkuveoga koondamispunktidesse. Nagu eestlased sakslastele on jutustanud, on küüditamine tabanud nii töölisi kui ka nn kodanlike natsionaliste. Eriti puhas töö on aga tehtud nende hulgas, kes omal ajal kuulusid Omakaitse koosseisu või kelle omaksed olid mobiliseerituina Saksa sõjaväes.

Eestlaste teatel on selle küüditamisaktsiooni kestel Tallinnast ja selle lähemast ümbruskonnast viidud minema 12 000 eestlast.

Kui Saksamaale tagasisõitvate sõjavangide transport möödus Eesti suuremate sõlmjaamadest, on vangid oma silmaga näinud pikki kaubaronge jaamades seismas. Vagunite aknad olnud trellitatud ja sealt vahelt paistnud küüditavate meeleheitlikud näod. Samasuguseid ronge elava kaubaga on sakslased näinud ka Riia ja selle ümbruskonna jaamades, millest järeldavad, et küüditamine toimus samal ajal ka Lätis. Leedu kohta puuduvad sakslastel vastavad andmed.

Nagu räägivad sakslased, on seekordne küüditamisaktsioon suurim, mis viimastel aastatel Eestis on toimunud. See ei tähenda aga, et inimesed oleksid vahepeal saanud elada hirmust vabana.

Pidevalt toimub endiste omakaitsemeeste ja teiste sakslastega vähimalgi määral kaasatöötajate tagaajamine ja vahistamine.

Sakslaste arvates on 5–10 aasta pärast Eestis vaevalt ainustki eestlast enam järel. Seda näitavat juba nüüdki linnade tänavapilt, mis olevat tüüpiliselt venepärane. Ka maale on asustatud suur hulk venelasi. Seejuures väärivat aga märkimist, et eestlased suuremas ulatuses venelastega palju läbi ei käi.

Nagu sakslaste jutust selgub, on iga isik, kellel vähegi suhteid või tegemist välismaaga, kadunud hing. Nii näiteks olevat keegi tütarlaps saanud Wiesbadeni DP-laagrist oma vennalt kirja ja saatnud ka vastuse. Varsti olevat ta kutsutud NKVDsse ja peagi kadus ta jäljetult.

Seepärast soovivad sakslased kirjavahetuses kodumaale jäänud omastega äärmist ettevaatust.

Küüditamine kui kuritegu

- Küüditamine okupeeritud Balti riikidest algas 25. märtsi esimestel tundidel ja lõppes 29. märtsi õhtul.
- Eestlaste küüditamiseks varuti 19 rongi 1079 loomavaguniga ning 2772 veoautot.
- Küüditamiseks toodi Eestisse täiendavaid julgeoleku- ja sisevägesid, kes viisid koordineeritult läbi sõjalise operatsiooni rahuliku elanikkonna vastu.
- Eestlaste küüditamisest võttis Eestis ja Venemaal otseselt osa 25 000 inimest.
- Küüditamisele olid määratud perekonnad, mitte üksikisikud.
- Eestist küüditati üle 20 000 inimese, kellest rõhuva enamiku moodustasid naised, lapsed ja vanurid. Algsetesse küüditamisnimekirjadesse oli kantud 9700 perekonda 31 000 liikmega.
- Ainuüksi ešelonides suri 42 eestlast.
- Rongides sündis vähemalt kaks last.
- Siberis suri umbes 2500 eestlast.
- Küüditamisotsused olid teadlikult vormistatud juriidiliselt segaselt ja ebapädevalt isegi Nõukogude normide seisukohalt, et hajutada küüditajate vastutust võimalikul tulevasel kohtuprotsessil.

TAGASIVAADE:

60 aastat märtsiküüditamisest

3. mai 1949, Eesti Rada nr 1

Nägin tallinlaste küüditamist

Eesti rahva hävitamine jätkub 1941. aastast tuntud mustri järgi

Plaani täitmiseks korraldati öösel parkides haaranguid

Eestist aprilli lõpul Saksamaale tagasisaabunud sõjavang jutustas meie lehe esindajale Eestis toimunud viimastest massiküüditamisest järgmist:

Töötasin mitu aastat Tallinnas elektrijaama kõrval asuvas suures NKVD autoremonditöökojas, mis otseselt allus Eesti NKVD-le.

Kuu aega tagasi, s. o märtsi keskpaiku, anti järsku NKVD poolt käsk kõikide enam-vähem sõidukorras autode rekvireerimise kohta kolmeks päevaks. Autod pidid koonduma õhtul kuskile NKVD asutuse juurde. Nagu eestlastest töökaaslastelt kuulsin, oli samasugune korraldus tehtud ka linnas ja arvatavasti üle kogu maa. Kõik tehaste ja asutuste käsutuses olevad mootorsõidukid (eraiskudel Eestis ju autosid pole) koondati kokku NKVD käsutusse.

Ja siis on öösel ning järgmisel päeval toimunud inimeste kinnivõtmine ja transporteerimine raudteejaamadesse äraviimiseks Venemaale. Töö asjus paaril järgmisel päeval konvoi saatel linnas liikudes avanes omapärane pilt: Tänavad Tallinnas olid eraisikuist peaaegu tühjad. Liikus vaid mõni venelase riideid kandev inimene. Seevastu oli aga hulgaliselt liikvel NKVD punaarmee (sinise ja roheline mütsirummuga) ja miilitsamehi. Veoautod vurasid siia-sinna, ühtedel peal tägistatud püssidega NKVD sõdurid, kes olid alles minemas oma saagijahile, teistel kükitasid tääkide vahel oma paari kompsu otsas küüditatavad. Viimastena oli märgata enamasti mehi, kuid ei puudunud ka koormad naiste ja lastega. Siin ja seal tuigerdas ringi ka mõni joobnud eraisik.

Mulle jutustas üks kaasvang, kes küüditamise ajal oli tööl Nõmmel asuva Vene ohvitseride kooli juures, et ta näinud pealt ühe perekonna kinnivõtmist ja küüditamist. Ohvitseride kooli naabruses asuvate majade ette sõitnud keskhommikul kuus-seitse veoautot, kõikidel peal NKVD sõdurid. Kui autod peatusid, hüpanud sõdurid kiiresti sõidukeilt ja piiranud täielikus lahingukorras kümme maja sisse. Osa punategelasi jooksnud tulistajalu majadesse. Umbes poole tunni möödudes toodud ühest majast välja üks erariides eestlane, väike riidest pamp käe otsas. Mees paigutatud ühele veoautole ja sõidutatud minema. Ka teised autod ja sõdurid lahkunud, ilma et teistest majadest kedagi kaasa oleks võetud...

Järgmisel hommikult kordunud sama lugu uuesti. Jällegi piiratud kõik majad sisse, kujuures samast majast, kust eelmisel päeval toodi välja mees, toodud nüüd ka naine ja paar last ning viidud minema. Töökaaslastel jutustasid, et äraviidud olid samast perekonnast, kust eelmisel päeval vahistati mees. Nagu jutustatud, kuulnud mees omal ajal Omakaitse koosseisu. Samuti jutustanud eestlased, et mees ei näe oma naist ja lapsi enam iialgi, kuna küüditamine teostatavat lahus, samuti nagu kinnivõtminegi.

Töökaaslastel jutustasid, et küüditamise ajal polevat inimesed julgenud kodus magada, vaid sageli ööbisid nad parkides ja varemetes.

Seejuures olevat aga vahistatud palju neidki, kes algselt polevat määratudki küüditamisele: miilitsad teostanud öösel parkides haaranguid ja sealt leitud kõik küüditatud isikud. Neil päevil joodud Tallinnas väga palju viina, kuna inimeste närvid olid ülimalt pingul.

Nagu eestlased jutustasid, olevat selle aktsiooni kestel küüditatud Tallinnast ja ümbruskonnast 12 000–13 000 isikut ja üle kogu Eesti umbes 30 000.

6. mai 1949, Eesti Post nr 17

Märtsis küüditati 47 000 eestlast?

Kommunistide hirm partisanide ja läänejõudude ees Sõda ootavad võimumehed hirmuga, teised ainsa pääsemislotsusena

Meie lehe esindajal oli juhus pikemalt juttu ajada Hofi vabastamislaagri kaudu kodukohta saabunud saksa sõjavangiga. Selle seletustest nähtub, et märtsis Eestist küüditatute arv tõuseb sealsete elanike enda hinnangul umbes 47 000 inimesele. Seda hinnangut kinnitab teataval määral varem meie lehes avaldatud jutuajamine ühe teise, Ulmi vabastamislaagri kaudu vabanenud sõjavangiga, kelle sõnade järgi on küüditatud märtsis Tallinnast ja selle ümbruskonnast 12 000 eestlast. Hofi kaudu saabunud sõjavang kinnitab nimelt, et valdav osa küüditatud 47 000 inimesest on maaelanikud ja seega võivad siduda seekordset küüditamisaktsiooni nn kulakute kõrvaldamisega, kes ei taha kuidagi kolhoosi minna.

1 Tagasivaade: 60 aastat märtsiküüditamisest

2 Toimetaja veerg ESTO 2009 programm Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu sümposion ja täiskogu esimest korda Eestis

3 Sport President Ilvese kaastundeavaldus Valitsus kinnitas eelarvekärped

President Ilves: eestlaseks olemise tsement on eesti keel Ansip tänas välismaa eestlaste kogukonda Lühidalt

4 Eesti Vabariigi 91. aasta-päeva tähistamine Berliinis, Karlsruhe, Münchenis ja Bocholtis Huvastijätmine pastor Hasselblattiga Hamburgis

5 Reportaaž Euroopa Eestlaste Koori laululaagrist Aknad Euroopas

6 Tallinna lennujaam hakkab kandma Lennart Meri nime Aegviidu presidendimatkal osales 1200 matkamis-huvilist

Eesti Rahva Muuseum kuulutab välja mälestuste kogumise võistluse

7 Eesti Rahva Muuseum liigub sajaga edasi

Pastor Theodor Hasselblatti peokõne Hamburgis 15. veebruaril 2009

Stipendiumid

8 Piilk ette

Teated

Kuulutused

In Memoriam

Viimane veerg

Toimetaja veerg

S el aastal toimus suurejooneline Eesti Vabariigi sünnipäevapidu Ida-Virumaal. Kaitseväge paraad, kus marssis üle tuhande mundrikandja, toimus Narva keskväljakul ehk Peetri platsil, õhtune presidendi vastuvõtt aga Jõhvi kontserdimajas. Sellise suure peo korraldamine väljaspool pealinna, Eestimaa äärealal, suure venekeelse elanikkonna hulgas tõestas, et Eesti juhtidele on tähtis iga elanik, kes meie kodu pinnal elab, kaitsejõudude demonstratsiooniga andis Eesti selge signaali oma sõjalise tugevuse kohta. Kohalike elanike vastukaja suuriritusel oli enamasti positiivne — selline pidu võiks igal aastal nende kodukandis toimuda.

Traditsiooniliselt kajastab ka Eesti Raja märtsinumber vabariigi sünnipäeva puhul korraldatud koosviibimisi eestlaste kogukondades üle Saksamaa. Võib-olla kipume mõnikord unustama, milleks neid pidusid korraldatakse, ja mõtleme — milleks sellist lõbutsemist ülemaailmselt raskel ajal tarvis on, ehk tuleks rohkem mõelda, miks me oleme sattunud sellisesse majanduslikult raskesse olukorda või kuidas rohkem kokku hoida... Kuid nagu sõnas Bochoholdis peetud EV sünnipäevapeol viimased kaheksa aastat EÜSLi esimehena eestluse lippu kõrgel hoidnud Richo Zieminski, on vabaduse eest võidelnud meie esiisad ja kogu Eesti rahvas on pidanud selle nimel palju ohvreid tooma — tülles kokku 24. veebruaril, avaldame me austust Eesti omariiklusele ja vabadusele. Jagan arvamust, et kui üldse midagi tähistada, peaks see olema just meie koduriigi sünnipäev. See on võimetus näidata eestlaste ühtsust ja armastust oma kodumaa vastu, ning nii võidame kõik oma teele tulnud taksitused.

Kokkuhoidmine ja solidaarsus on tähtsad ka praeguses majandusseisus. Nagu ütles president Toomas Hendrik Ilves Jõhvis peetud vabariigi aastapäeva kõnes: „Solidaarsust võib defineerida mitmeti. Mina ütleksin, et solidaarsus on see viis, kuidas me saame tasuda oma 91 ja 18 aastat vana võlga. Oma võlga Eesti riigi olemasolu, omaenda olemasolu, meie tänase vabaduse eest. Need võlad vabaduse eest, tunnistagem, on ikka rõõmsad võlad, meie ühised rõõmsad võlad.“

Karin Aanja

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja	Tellimine/Abonnement: Aastatellimus Euroopas 25 EUR Väljaspool Euroopat 28 EUR Tudengitele 15 EUR
---	--

Deutschland:
Maie Kisis-Vainumäe

Kaastöötaja/Mitarbeiter:
Meeli Bagger

**Toimetus Saksamaal/
Redaktion Deutschland:**
EESTI RADA
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de

**Toimetus Eestis/
Redaktion Estland:**
Karin Aanja
Tallinna mnt 24a-11
75201 Aruküla, Harjumaa
tel: (+372)53 929 684
Küljendaja: Kaja Pöder, Tallinn
Trükikoda: Bookmill, Tartu

Kirjasaatjad:
Anneli Aken / Saksamaa
Meeli Bagger / Karlsruhe
Vilma Brinkmann / Hamburg
Tiina Kivikas / Nürnberg
Edda-Maria Schneider / Hamburg
Richo Zieminski / Bocholt
Ivo Vahter / Paide

Eesti Raja konto:
Estnische Volksgemeinschaft
in der BRD
EESTI RADA Deutsche Bank,
Hamburg BLZ: 20070024
Konto nr 440011504
IBAN:
DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

**Kuulutused, reklaam/
Anzeigen, Reklame:**
1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Leinakuulutused:
Kahe veeru laiusest:
1 cm kahel veerul – 5 EUR

Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastöid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allkirjutanud.

ESTO 2009

26.06.09 - 30.06.09

www.esto2009.de

ESTO 2009 programm

(programmisis võib esineda muudatusi)

Reede, 26.06.09

Eesti käsitöölaad, Münsteri Raekoja sisehoovis, kell 11.00-19.00
Avatseremoonia, Apostelkirche, kell 15.00
Kinolinastus, Cineplex Kino, kell 18.00-19.30
Jazzkontsert, Halle Münsterland (HM) Weißer Saal, kell 20.30-23.00

Laupäev, 27.06.09

Näituste avamine, HM, kell 10.00
Eesti käsitöölaad, Münsteri Raekoja sisehoovis, kell 10.00-19.00
Kirikukonverents, HM Blauer Saal, kell 11.00-14.00
Sõjaveteranide kokkusaamine, kell 12.00
Rahvapeo peaproov (kinnine, ainult esinejatele), HM Große Halle, kell 14.00-18.00
Klassikalise muusika kontsert („Generationen“), HM Congress Saal, kell 20.00-22.00

Pühapäev, 28.06.09

Eesti käsitöölaad, Münsteri Raekoja sisehoovis, kell 10.00-19.00
Jumalateenistus, Apostelkirche, kell 12.00-14.00
Rongkäik läbi vanalinna, lõppedes HM-s, ca 14.00-16.00
Rahvapidu (koorid, rahvatants, võimlejad, orkester), HM Große Halle, kell 19.00-22.00

Esmaspäev, 29.06.09

Eesti käsitöölaad, Münsteri Raekoja sisehoovis, kell 10.00-19.00
ÜEKNi Rahvuskongress, HM Weißer Saal, kell 10.00-16.00
Teaduslik hommikupoolik, HM Roter Saal, kell 10.00-15.00
Toronto Eesti Rahvusteatri etendus, HM Roter Saal, kell 20.00-22.30
Reekviem (Saksamaa esiettekanne), Apostelkirche, kell 20.00-21.00

Teisipäev 30.06.09

Eesti käsitöölaad, Münsteri Raekoja sisehoovis, kell 10.00-19.00
Valguspeo peaproov (kinnine, ainult esinejatele), HM Congress Saal, kell 10.00-14.00
Valguspidu (võimlejad, orkester jt), HM Congress Saal, kell 18.00-01.00

Lisaks sellele on võimalik pakkuda:

kõikidel päevadel/õhtutel töötab salakõrts
südaõine vanalinna ekskursioon jalgsi või bussiga koos giidiga (vajalik ettetellimine)
ekskursioonid endistesse DP-laagritesse (vajalik ettetellimine)
jalgrattasõit
laeva/paadisõit Aaseel (vajalik ettetellimine)
ESTO sport (küllaldase huvi korral)
õhupalliga sõitmine (vajalik ettetellimine)

Aadressid, kus üritused toimuvad:

Halle Münsterland (HM) — Albersloher Weg 32, 48155 Münster
Apostelkirche — Neubrückenstr 5, 48143 Münster
Cineplex — Albersloher Weg 14, 48155 Münster
Firma Lappe — Nieberdingstr 12, 48155 Münster
Raekoja sisehoov — Platz des Westfälischen Friedens, 48143 Münster

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu sümposion ja täiskogu esimest korda Eestis

Sümposionil esinevad ettekannetega mitmed suurte kogemustega väliseesti organisatsioonide juhid ja asjatundjad, kes annavad oma pildi väliseestluse arengust ja tulevikuväljavaadetest eri riikides ja globaalses ulatuses.

Ettekannetega esinevad teiste seas Juhan Simonson ja Marju Rink-Abel USAst, Laas Leivat Kanadast, Jüri Estam ja Aho Rebas Eestist. Sümposion lõpeb laudkonnaveestlusega väliseestluse tuleviku teemal.

Pärast sümposiooni toimub Viru Hotellis kahepäevane ÜEKNi täiskogu ehk peakoosolek, millest võtavad osa ja kus annavad aru oma asukohamaade eestlaskondade tegevusest ÜEKNi liikmesmaade

esindajad Kanadast, Rootsist, USAst, Saksamaalt, Inglismaalt, Austraaliast Lätist, Leedust, Venemaalt, Ukrainast ja Tšehhist.

Nii sümposion kui ka täiskogu on avatud kuulajatele ja sissepääs on tasuta. Tere tulemast!

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu asutati 1954. aastal Ameerika Ühendriikides eesmärgiga arendada koostööd väljaspool Eestit asuvate eestlaskondade keskorganisatsioonide vahel. ÜEKNi juhatuse on liikmeid erinevatest riikidest. Esimeheks on Jaak Juhansoo Bostonist.

Kaua aega oli ÜEKNi peamiseks eesmärgiks Eesti iseseisvuse eest võitlemine, aga tänapäeval on sihiks koostöö omavahel ja Eestiga ning

eesti kultuuri toetamine välismaal, teabe vahendamine ja eesti üliõpilastele stipendiumite jagamine. Alates veebruarist 2008 on ÜEKNil oma esindaja Eestis rahvastikuministri büroos.

ÜEKNi väliseestlaste kohta leiab infot veebilehtedel:

www.uekn.org ja
www.eesti.ee/rahvuskasasused.

Lisainfot võib soovi korral saada allkirjutanult.

Aho Rebas
ÜEKNi esindaja Eestis,
rahvastikuministri nõunik

aho.rebas@riigikantselei.ee
tel 693 5265

Reedel, 3. aprillil 2009 algusega kell 12.30 toimub Viru Hotellis ÜEKNi sümposion „Väliseestlaste minevik, olevik ja tulevik“

Sümposionil esineb tervituskõnega Eesti Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves.

SPORT

Andrus Veerpalu võitis järjekordse medali

Kahekordne olümpiavõitja **Andrus Veerpalu** lisas oma tiitlivõistluste medalikollektsiooni veel ühe kuldmedali, kui võitis Libereci MMi 15 km klassikasõidu. Veerpalu edestas kodupubliku ees sõitnud tšehh Lukas Bauerit 6,3 sekundiga. Kolmandana ületas finišijoone soomlane Matti Heikkinen, kes jäi Veerpalust maha 16,4 sekundit.

Andrus Veerpalu on individuaalses arvestuses osalenud 111 karikavõistluste etapil (seisuga 20. veebruar 2009) ja saanud 10 poodiumikohta. Kuld on 38aastasele Veerpalule kokku kuues medal tiitlivõistlustelt.

Maailmameistritiitel on tal ka 2001. aasta võistlustelt Lahtis, kus ta võitis kirkaima medali 30 km klassikadistantsil.

Suurepärase tulemuse saavutas 15 kilomeetri klassikasõidus ka **Jaak Mae**, kes sõitis distantsi teise poole Veerpaluga koos ning eestlaste ühine suusatandem sai tasuks esimesele kohale lisaks ka viienda.

Vastavalt möödunud aastal valitsuses kokku lepitud põhimõtetele, tegi kultuuriminister ettepaneku premeerida Libereci murdmaasuusatamise maailmameistrivõistlustel meeste 15 km klassikatehnikas kuldmedali võitnud Andrus Veerpalu ja tema treenerit Mati Alaveri.

Kultuuriminister Laine Jänese sõnul näitavad tippsaavutused nii Andrus Veerpalu kui ka tema treeneri Mati Alaveri kõrget kvalifikatsiooni treeningprotsessi planeerimisel ning treenituse kõrghetke realiseerimist kõige olulisematel tippvõistlustel.

Andrus Veerpalu preemia suurus oleks 600 000 krooni ja tema treenerile Mati Alaverile 300 000 krooni.

Ksenja Balta ning Mikk Pahapill said kaela kuldmedalid

Ksenja Balta ning **Mikk Pahapill** said Torino sisekergejõustiku Euroopa meistrivõistlustel 8. märtsil kaela kuldmedalid. Balta võitis naiste kaugushüppe uue Eesti rekordiga 6,87 ning Pahapill tegi seitsmevõistluses võimsa isikliku tippmargi 6362. Pahapilli tulemus jääb Erki Noole Eesti rekordist maha vaid 12 punktiga. Üldises medalitabelis sai Eesti kuuenda koha. Nii Balta kui ka Pahapilli ootab 300 000 kroonine preemia.

Eesti tennisemängijad püüvad edetabelis ettepoole

Eesti tennisenaiskond koosseisus Kaia Kanepi, Maret Ani, Margit Rüütel ja Anett Schutting kindlustasid pääsu Federation Cupi maailmaliiga üleminekumängule.

Kaia Kanepi ja Maret Ani ei kaotanud turniiril mitte ühtegi üksikmängu ning otsustavas kohtumises Valgevene vastu alistas Ani maailma edetabelis 47. kohal paikneva Olga Govortsova ning Kaia Kanepi võitis maailma 15. rekети Viktoria Azarenka. Kanepi kuulub nüüd maailma 20 esireketi hulka.

Saksa koolitulistaja tappis 15 inimest

Edela-Saksamaal, 20 kilomeetrit Stuttgartist kirdes korraldas 17aastane koolitulistaja Tim Kretschmer 11. märtsi hommikul kaksteist inimelu nõudnud veresauna ja tappis põgenemise käigus veel kolm inimest. Pärast amokijooksu Winnendenis lasti 17aastane koolitulistaja põgenemisel Wendlingeni kaubanduskeskuses maha, kirjutas Stuttgart Journal.

Eesti Vabariigi President saatis Saksamaa riigipeale kaastundeavalduse.

"Olen vapustatud ning avaldan sügavat kaastunnet Saksa rahvale," kirjutas president Toomas Hendrik Ilves oma kaastundeavalduses Saksamaa Liitvabariigi presidendile Horst Köhlerile seoses koolitulistamisega Lõuna-Saksamaal Winnendenis. "Eesti inimesed on oma mõtetes teiega. Palun andke hukkunute perekondadele ja sõpradele edasi meie siiram kaastunne."

Valitsus kinnitas eelarvekärped

Valitsus jõudis pärast pikki arutelusid ja vaidluseid 12. veebruaril kokkuleppele, et tänavuse aasta eelarvet kärbitakse 8 miljardi krooni võrra.

Peaminister Andrus Ansipi sõnul arvestab see kärpe ka võimaliku riskistsenaariumiga, mille järgi võib majandus tänava langeda kuni 9%,

ning seetõttu peaks see olema piisav täitmaks eurole ülemineku kriteeriumeid.

Kuigi koalitsioon leppis eelarvekärpes kokku, ei jäänud sellest puutumata sotsiaalselt vähekindlustatud pensionärid, kellele lubatud 14protsendilise pensionitõusu asemel lubatakse nüüd vaid 5protsendilist tõusu.

Seoses eelarvekärbetega kerkis

üllesse diskussioon maksusüsteemi muutmises osas, kuid sarnaselt poliitikutega pole ka majandusteadlased ja maksuexpertsid ühel meelel, kuidas senist süsteemi ümber korraldada. Vaid selles ollakse ühel meelel, et tarbimismaksud moodustavad riigieelarvest liiga suure osa ning kõige lihtsam oleks tõsta tulumaksu määrasid.

Suurimad kärped:

Tegevuskulude ja tegevustoetuste ning programmide (sh lasteadeade õpikeskkonna arendamise toetus) vähendamine, kokkuhoid **1,698 miljardit**

Pensionide tõusu vähendamine — keskmine pension suureneb 5% võrra 1. aprillist 2009, kokkuhoid **1,223 miljardit**

Muudatused haiguspäevade hüvitamisel ja haigekassa muude kulude vähendused (sh majandusprognoosi muutuse mõju), kokkuhoid **925 miljonit**

Kaitsekulud (sisaldab ka tegevuskulude kokkuvõidu), kokkuhoid **548 miljonit**

Teehoid, kokkuhoid **600 miljonit**

Kohalike omavalitsuste laenuvõtmise täiendav piiramine — laenude võimaldamine vaid kaasfinantseerimise tarbeks, kokkuhoid **500 miljonit**

ER

President Ilves: eestlaseks olemise tsement on eesti keel

„Eesti keel on olnud see oskus, meie olemise pärisosa, mis on aidanud meil alles jääda. Kõigi raskuste ja tagasilöökite kiuste,“ lausus president Toomas Hendrik Ilves 21. jaanuaril Eesti keelenõukogu ja TÜ korraldatud keelefoorumil Tallinnas. „Mõnel rahval on selleks usk, mõnel teisel territoorium, kolmandal mõni väärtus või ideaal,“ kõneles president. „Eestlaste koosolemise, eestlaseks olemise tsement on eesti keel.“

Riigipea avaldas lootust, et käesolev innovatsiooniaasta laieneb ka meie keelele. „Kui võrdleme meie viimast 17 vabaduse aastat, siis tahaks küsida: kus on meie keeleuendused?“ päris president Ilves.

„Ka keeles kehtib põhimõte, mille loodusteadlane Charles Darwin sõnastas juba 150 aastat tagasi: pikaajalise tagab vaid kohanemisvõime. Eesti keel on pikaajaline, järelkult on suutnud alati kohaneda,“ märkis riigipea. „Eesti keele kohanemisse andsid oma märkimisväärse ja positiivse panuse Johannes Voldemar Veski ja Johannes Aavik.“

„Põhisõnavarasse ei ole uuel vabaduseajal Aavikuga võrreldavas mahus ja eduga sõnu juurde toodud. Praegu meenub vaid „lõim“ ja seegi on vist tuletis ühest varasemast sõnast,“ lausus president Ilves.

„Kui meil ei ole eesti keeles vajalikke ja täpseid mõisteid, siis

jääme me paratamatult paljudest olulistest mõttevahetustest lihtsalt eemale. Ja see tähendab, et oleme vaesemad,“ sõnas riigipea ning lisas: „Ma arvan, et keele kaitsmine, selle hoidmine ja arendamine saabki edukalt toimida vaid siis, kui me sihiteadlikult ja pidevalt tegeleme keele uuendamisega.“

„Loomulikult on meie konservatiivsel suhtumisel oma keelde minevikust lähtuvad põhjused. Jah, me peame keelt kaitsma. Kuid samal ajal me peame seda ka arendama, kui tahame, et eesti keel jääks kultuur- ja teaduskeeleks,“ nentis president Ilves.

Allikas: Vabariigi Presidendi Kantselei

Andrus Ansip tänas välismaa eestlaste kogukonda

Peaminister Andrus Ansip

Peaminister Andrus Ansip tähistas 21. veebruaril koos Rootsi eestlastega Eesti Vabariigi 91. aastapäeva ja tänas oma kõnes pidulikul aktusel Immanueli kirikus eestlaste kogukonda välismaal pühendumuse ja töö eest, mida aastakümnete jooksul on Eesti Vabariigi heaks tehtud.

„Ilma aktiivse eestlaste kogukonnata välismaal, sealhulgas Rootsis, oluks meie iseseisvuse taastamine õigusliku järjepidevuse alusel võimatu. Tänu teile säilis meie riigi katkematus ja Eesti püsis kõigele vaatamata kaardil. Tänu teile püsis lootus vabadusest ka kõige tumedatel aegadel,“ sõnas Ansip pressiesindaja teatel.

Peaminister avaldas lootust, et ka tulevikus jätkub kogukonna tegutsemine Eesti riigi kasuks ja et huvi Eesti vastu säilib ja kasvab. Valitsusjuhi sõnul saab kõige enam teha aga ikkagi Eestis endas.

„Kinnitan, et igaüks teist on teretulnud tagasi enda või oma vanemate isamaale,“ sõnas Ansip. Oma sõnavõtus andis peaminister ka ülevaate riigi väljawaadetest praeguses majanduslikus olukorras.

Kõneldes sammudest Eesti majanduse elavdamiseks rõhutas Ansip ka Rootsi ettevõtete rolli Eesti majanduses. Peaminister kinnitas muu hulgas, et Eestisse on jätkuvalt põhjust investeerida.

„Ajalugu on näidanud, et rahvana saame me uute ja ootamatute olukordadega hästi hakkama. Nagu on tabavalt märkinud Rootsis sündinud ja kasvanud Eesti Panga nõukogu esimees Jaan Männik — eestlastel on raskete aegade üleelamine veres,“ ütles peaminister.

Lisaks heale kohanemisvõimele on peaministri sõnul riigil olemas reservid, samuti annab riigi vähene võlakoormus aega rahulikult uue olukorraga kohaneda ning hoiduda paanilistest, kaheldava väärtusega otsustest.

Allikas: www.delfi.ee / 21.veebruar 2009

Lühidalt

● Sotsiaalministeeriumi andmeil oli 6. märtsi seisuga Eestis 48 774 registreeritud töötut. Registreeritud töötus moodustab 7,4% inimestest vanuses 16 kuni pensioniiga. Mehi on registreeritud töötute hulgas 55,4%, aasta tagasi olid ülekaalus naised. Ekspertid usuvad, et töötute arv Eestis võib lähiajal veelgi kasvada.

● Kuulumist NATOsse pooldab kokku 73% Eesti elanikest, eestlaste hulgas on NATO toetajaid 90% ja mitte-eestlaste seas vaid 35%. Viimase kahekolme aasta jooksul on eestimaalaste toetus NATO-le püsivalt stabiilselt kõrgena, samuti nähakse kaitsealliansi Eesti julgeoleku kõige suurema tagatisena, selgus kaitseministeeriumi tellimisel valminud uuringust. Kuulumist NATOsse nimetas peamise julgeolekugarantiina 62% eestimaalastest, sealhulgas 77% eestlastest ja 29% mitte-eestlastest. Vastajatest 76% usub, et puhkeva sõjalise konflikt puhul osutab NATO meile abikäe. Neist 43% arvab, et NATO osutaks meile otsest sõjalist abi kiirreageerimisvõime või liitlaste vägede saabumisega Eestisse. Kolmandik vastajatest usub aga, et NATO piirduks vaid poliitilise ja diplomaatilise abi osutamisega.

● Rootsi lennufirma SAS teatas, et uue päästeplaani kohaselt müüakse osalus Eesti rahvuslikus lennufirmas Estonian Air maha. Seni pole aga teada, kes võiks lennufirma uus kosilane olla. Majandusminister Juhan Parts ei välista, et huvi lennufirma vastu võivad tunda ka Vene investoriid. Estonian Air plaanib oma eesmärkide täitmiseks kasutusele võtta ökonoomsemad lennukid, vaadata üle lennumaht, mida tuleb kohandada turundlusele, ning rakendada agressiivsemat müügitööd. Estonian Air sulgeb 4. maist lendude maapealse teeninduse üksuse, ümberkorralduste tõttu koondatakse ettevõtte 400 töökohast 120.

● Eesti naistel võib küll olla parem haridus ja suurem kohusetunne, kuid sellele vaatamata töötavad nad vähem tasustatud ametites või alla oma võimete. Selle kinnituseks näitab Euroopa Liidu värske statistika, et suurim, üle 30% ulatuv meeste-naiste palgalõhe on jätkuvalt Eestis, samas kui Euroopa sama näitaja on 17,4%. Sotsiaalministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse osakonna juhataja Kadi Viik märkis, et kuna Eurostat on vahepeal meetodikat muutnud, siis näib nii euroliidu keskmise kui ka Eesti erinevus nüüd suurem kui varem. Sisulisi muutusi pole siiski olnud. Suur palgavahe ei tähenda aga ainult erinevat tasustamist, vaid et mehed ja naised töötavad ka eri ametites.

● Viis Euroopa Liidu riiki kuuluvad kõige vähem usklike maade hulka, neist kõige vähem tähtsustavad usu rolli oma elus eestlased. Ainult 14% Eestis küsitluid pidas küsitluse järgi religiooni oluliseks osaks oma igapäevaelust, näitaja on kõige madalam Euroopa Liidus, kirjutas EUobserver.com. Eestile järgnevad religiooni ebaoalulise edetabelis Rootsi, Taani ja Norra. Mitte ükski Euroopa Liidu maa ei pääsenud Gallupi maailma kõige religioossemate maade tippkümnesse, mille pani kinni olulise kristliku vähemusega islamimaa Egiptus.

● Tallinnas Mustika kaubanduskeskuses toimus 5. märtsil suursõlt. Laoruumidest alguse saanud põleng levis edasi kauplusepindadele. Tulekahju tõttu vajus sisse ligi 1000 ruutmeetrit katust, lisaks sai kahjustada ligi 1000 ruutmeetrit kaubandus- ja laopinda. Põhja päästekeskuse hinnangul sai praktiliselt kogu keskus kas põlengust või siis suitsuvingust kannatada. Tulekahju hävinud või enam kannatada saanud poodide hulgas on ONOFF, Enter ja Masku. Põlengu kahju võib ulatuda sadade miljonite kroonideni.

Eesti Vabariigi 91. aastapäeva tähistamine Berliinis...

EV suursaadik Saksamaal, ekstsellents Mart Laanemäe koos proua Nelega kutsus teisipäeva, 24. veebruari õhtul NRW liidumaa esindusse Berliinis suure hulga kaasmaalasi ja Eestimaa sõpru, et üheskoos tähistada kodumaa sünnipäeva. Peo teemaks oli vastlapäev.

Ei juhtu just eriti tihti, et eesti rahvakalendri tähtpäev vastlapäev 24. veebruarile langeb, sel aastal juhtus aga nii olema. Samale päevale sattus ka Saksamaal väga populaarse karnevali Fastnachtsi viimane päev, nii et põhjust üheskoos, nii suured kui ka väikesed, nii eestlased kui ka sakslased, rõõmsalt peoõhtut veeta oli lausa kolm.

Majarahva poolt tervitas külalisi

NRW liidumaa esinduse juhataja asetäitja hr Dirk Schattschneider. Oma huumoriküllases tervituskõnes mainis ta muu hulgas, et eestlased on tegelikult Reinimaa asukad, kuna eestlased tähistavad isegi oma riigi sünnipäeva Fastnacht'il.

Selle väite aga kummutas hr Laanemäe oma tervituskõnes. Ta õnnitles kõiki koosolijaid Eesti Vabariigi aastapäeva puhul ning selgitas järgnevalt vastlapäeva kui ühe liikuva rahvakalendritähtpäeva tähendust ja kombeid.

Õhtu jooksul oli võimalik *jazz-lounge's* Raivo Tafenau (saksofon) ja Kristjan Randalu (klaver) musitseerimist nautida või fuajees jalga keerutada ansambli „Lehmkommionud“ muusika saatel. Ei puudunud ka traditsioonilised

vastlatoidud ning liulaskmine. Vastlapäeva kommete hulka kuulub ka suure õlgedest nuku valmistamine. Nuku sisse mõeldakse ja peidetakse kõik halvad asjad, mis siis erilise loitsuvõõga õlenuku sisse hoolsasti kinni seotakse. Peoõhtu lõpuosas kanti meesterahva riietes õlgedest nukk ühiste jõududega õue, kus ta ära põletati, selleks et kõik need pahad asjad inimesi sel aastal enam kimbutama ei hakkaks.

Loodame, et väiksemate peo külaliste lastud pikad liud meile kõigile siiski edukat majandusaastat toovad ning halvad ja ebameeldivad asjad eestlastest eemale jätavad.

Meeli Bagger / Karlsruhe

Aita Sibul (vasakul) annab Euroopa Eestlaste Koori esindajana suursaadik Mart Laanemäele üle koori kontserdi heliülevõtte, millega koor sai ametliku pääsu laulupeole

Karlsruhes...

Karlsruhes tähistati Eesti Vabariigi aastapäeva 28. veebruari õhtul Best Western Queens hotelli saalis.

Kokku olid tulnud üle kolmekümne külalise lähedalt ja kaugelt. Pärast mõlema riigi hümnide laulmist esines huvitava PowerPoint ettekandega hr prof Hans-Otto Peters teemal „Saksa ülikooliõppejõuna tööl Eestis“. Järgnevalt esinesid duona Karlsruhe Muusikaülikooli endised üliõpilased Liisa Randalu (altviil) ja Sindri Leander (viil).

Õhtu jätkus meeldivas vestlusringis vanade tuttavatega ning kohalike kokkade hõrgutiste nautimisega.

Meeli Bagger / Karlsruhe

Karlsruhe Muusikaülikooli endised üliõpilased Sindri Leander ja Liisa Randalu Karlsruhe toimunud Eesti Vabariigi aastapäeva peol musitseerimas

Bocholtis...

Bocholti Rahvuskoondised tähistati EV 91. aastapäeva laupäeval, 28. veebruari õhtul piduliku koosviibimisega restoranis „Zur Windmühle“. Ürituse avas kokkutulnute tervitamisega Bocholti RK esimees Richo Zieminski, järgnes tema ettekanne teemal „Eesti ja tema kaitsepoliitika“.

Meie väikese kodumaa sünnipäeva on läbi aegade tähistatud igas maakera nurgas, kus leidub eestlasi. Isegi kauges Afganistanis, kus NATO vägede koosseisus eesti sõdurid võitlevad, toimus vabariigi 91. aastapäevale pühendatud pidulik kontsert Camp Bastionis, kus Eesti kaitsevälastele esines muusik ja näitleja Jaan Tätte (kirjutab ajakiri „Eesti Kaitseväge“).

On kahetsusväärne, et mitte kõik

rahvuskoondised Saksamaal ei tähistata vääriiselt eestlaste ajaloo nii tähtsat päeva. Kas tuleb see teadmatusest, mille jälgi võib otsida nõukogudeaegse koolisüsteemi kasvatustööst? Vabadus ei ole iseendastmõistetav asi. Vabaduse eest on meie eisiad võidelnud, verd valanud, kogu Eesti rahvas on pidanud palju ohvreid tooma. Tulles kokku 24. veebruaril, avaldame me austust Eesti omariiklusele ja vabadusele.

Kõigile vanemaealiste EÜSLi liikmetele, kes mulle helistanud ja kurtanud on, et nende kandis kahjuks ei korraldata Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamist, edastan ma küllakutse: tulge järgmisel aastal Bocholti ning tähistagem Eesti Vabariigi aastapäeva üheskoos!

Richo Zieminski / Bocholt

Münchenis...

Juba Hofbräukellerisse jõudes tabas Müncheni rahvuskoondise esinaist Karin Ladva-Zollerit äratundmisrõõm. Lauad olid dekoreeritud täpselt nii nagu möödunud aastal, ilma et oleks pidanud üle rääkima, kinnitas Karin. Äratundmisrõõm muutus korraga rahuloluks. Küllap nii tulekski iga kord enne järgmist üritust mõelda. Kahtlused, et kas tulijaid ja huvilisi ikka jagub, peaks minema pühkima, ning uskuma, et taoliseid eestlaste kokkutulekuid, olgu meid siis vaid 40 inimest, peab järjepidevalt korraldama.

Kohaletulnud uudistasid üksteist, tehti tutvust, vahetati ajalehti Eesti Rada ja Stockholmi Eesti Päevalehte. Nenditi, et kui vahepeal esindas kokkutulnuid vaid eakam generatsioon, siis nüüd on palju lapsi. Müncheni Eesti kooli lapsed, kes kohtuvad kaks korda kuus laupäeviti, esitasid üheskoos ka laulu „Mu koduke on tilluke“. Koondise esinase tervituse järel asusid kaksikõed Mirjam Behrendt ja Maria Strauß õhtu muusikalist ja vaimulikku osa täitma.

Traditsiooni kohaselt alustati vabariigi sünnipäeva tähistamist Eesti hümniga ning palvega. Uhkusega segatud üllatus täitis kohalviibijate südamed, kui Maria Strauß luges ette Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi Andres Pöderi jutluse. Tegemist oli ju eksklusiivse võimalusega jutlust

Esinevad Mirjam Behrendt (vasakul) ja Maria Strauß

Foto: Karin Ladva-Zoller

kuulata juba paar päeva varem, enne kui see 24. veebruaril Narva Aleksandri Kirikus ette loeti. Meelde jäi Andres Pöderi küsimus: kus ja milline on sinu usk? Just ajal, kui materiaalsed väärtused ei paku püsivat kindlustunnet, peaks inimesed endale kinnitama, et usk alt ei vea. Uskuda näiteks seda, et kuigi meid on vähe, säilitame traditsioone, saame kokku ja laulame koos. Et see on tähtis! Nii kommenteeris ka üks kohalviibinu pärast muusikalist programmi väga lihtsalt ja muhedalt: eks meil eestlastel on muusika ja laulmine alati käiskäes käinud. Ei seganud ka see, kui Mirjami ja Maria esitasid loo „Mullu mina muidu karjas käisin“, laulsid äratundmishoos

kaasa ka paar meeshäält. Oli ju laul pühendatud neile, kes kunagi karjas päriselt käisid. Mirjami viil ja laul koos Maria lauluhäälega jättis südamesse sooja kindlustunde, et meid on vaja, et me peame uskuma, et koos oleme vajalikud ja tugevad. Kui ühislaulud „Ma tahaksin kodus olla“, „Kungla rahvas“, „Vaikne kena kohakene“ ja „Mu isamaa armas“ laulnud said, sain aru, et ma tahan alati neid laule laulda! Lisaks muusikale pidid kohaletulnud ka veidi mõistust teritama. Eesti Vabariigi teemalise viktoriini võitjaks tuli perekond Behrendt 38 punktiga. Napilt teiseks jäi 37,5 punktiga perekond Täll.

Aitäh korraldamast, Karin!

Tiina Kivikas / Nürnberg

Hüvastijätmine pastor Hasselblattiga Hamburgis

Hamburgi E.E.L.K. kogudus on koos käinud alates aastast 1946. Arvatavasti on ta seega vanim veel tegutsev kogudus Saksamaal, kus ka järjekindlalt peetakse jumalateenistusi. Kogudus saab 6–7 korda aastas kokku Nikolai kiriku koguduse ruumides, mis asuvad ühes uhkes vanas villas ja on vastavatel pühapäevadel täiesti meie kasutuses. Meil on suur õnn olnud, et Nikolai kogudus meid oma tiiva alla võttis ja suurejooneliselt ruume kasutada lubab.

Huvitav on, et just selle koguduse õpetajad tihtipeale vanadest baltisaksa perekondadest pärinevad, nii nagu ka meie õpetaja hr pastor Theodor Hasselblatt Hannoverist.

Pastor Hasselblatt külastab tihti Eestit, on kontaktis sealsete kirikuorganisatsioonidega ja peab jutlusi Eesti kirikutes.

Meie koguduse võttis pastor Hasselblatt oma hoole alla aastal 1990. Sellest ajast saadik käib ta Hamburgis jumalateenistusi pidamas. Tema humoorikas, inimlik ja sõbralik käitumine rajas algusest peale hea vahekorra tema ja koguduse vahel. Tänavu, 15. veebruaril lõpetas pastor Hasselblatt oma tegevuse meie koguduses. Samal päeval tähistasime ka EV 91. aastapäeva. Lauad olid pidulikult sinises ja valges värvis kaetud ja dekoreeritud. Tänu Maret

Böhmile ja tema abilisele Maria Scheilike'ile olid laual oivalised leivakesed ja suupisted!

Praost Merike Schümers-Paas pidas palvuse ja tänas E.E.L.K. nimel pastor Hasselblatti soojade, liigutavate sõnadega tema kaua-aegse tegevuse eest. Kanadast oli E.E.L.K. peapiiskop dr Andres Taul saatnud tänukirja. EÜSL tänas pastor Hasselblatti aumärgiga. EÜSLi esinaine pr Maie Kisis-Vainumäe oli saatnud tervitusi vabariigi aastapäevaks. Ka tema tänas omas kirjas liigutavate sõnadega pastor Hasselblatti.

Kogudus andis kingitused üle ja tänas pastor Hasselblatti tema töö ja vaeva eest kogu südamest. Kõikidel olid pisarad silmis. Me oleme ju aastate jooksul kokku kasvanud ja sõpradeks saanud!

Piibel räägib heast karjast. Pastor Hasselblatt oli meile „karjane“. Nüüd me oleme ilma karjaseta. Aga nagu ta meile lubas, saame võib-olla aeg-ajalt kokku. Tee Hamburgi pole temale kunagi vaevaks olnud — vastupidi. Täna, pastor Hasselblatt!

Koguduse nimel
Edda-Maria Schneider

Pastor Hasselblatt pidas üritusel kõne Artur Lossmanni raamatu "Rahutus maailmas — sõdades, revolutsioonides, Vaba Eesti õnnistuses" põhjal, mida saate lugeda lk 7.

Euroopa Eestlaste Koori, EÜSLi projektkoori ja Silleri talvise laululaagris Annabergi lossis Bonni külje all kohtusid 23.–25. jaanuaril 2009 ligi 70 lauljat kümnest riigist, dirigendid Lauri Breede ja Kalev Lindal ning kümme kontsertpereliiget. Tööd ja lusti jätkus reede õhtust pühapäeva lõunani, laagri lõpetas järjekordne kontsert Bonn/Bad Godesbergis Pauluse kirikus.

Koor, mis pidevalt kasvab

Ajal, mil Eesti koorid alles täie tõsidusega "Kooshingamisele" pääsemiseks ehk üldlaulupeo konkurssideks valmistuvad, võivad Euroopas elavad lauljad kergemalt hingata, sest eelmises laagris salvestatud materjali põhjal on komisjon meid laulupeokõlblikuks tunnistanud. See muidugi ei tähenda, et nüüd võiks lihtsalt lulli lüüa — ainuüksi Urmas Sisaski lugudes on nii palju sõnu, et neid ei mahu kodus iseseisvalt pähe õppima ning Tauno Aints on vanade lastelaulede popurii tükati nii sportlikult huvitavaks seadnud, et ka kogenud lauljad ei oska ette näha, kuidas see kõik selgeks saab ja meelde jääb. Aga kes see siis laulupeol laulikust laulab!

Kui me Luksemburg-Trieri rakukesega laagrisse jõuame, on õhtusööök juba alanud. "Sõõge ikka rahulikult lõpuni," noomin lauas istujaid, kui need tervituskallistusteks järjest püsti hüppavad.

"Nii palju on jälle uusi nägusid," ei jõua "vana olija" Marge ära imestada. Tõesti, Annabergi suur maja jääb juba ammu kitsaks. Suud ei saa tõesti eriti söömiseks kasutada, sest rahvast muudkui tuleb.

Tükati "Tambovi moodi", see-eest mitme põlvega

Samal õhtul kella üheksast üheteistkümnene on esimene proov. Korratatakse "klassikat", uued ja keerulised seaded jäetakse targu laupäevaks.

"Nii, palju meil tenoreid on?" küsib Kalev. Tõusevad vaid kolm kätt. Saksamaal ringlev kõhuviirus ja palavikuga nohud-kõhad on võtnud oma.

Ega tenoritel pole kerge üheski harrastuskoris. Mehi on ju tavaliselt üldse vähe ning selles suhtes ei ole meie koor mingi erand. Kõige rohkem on alte, selles laagris kokku 26. Sopraneid tuleb kokku 23, basse 9 ja tenorite koguarv paisub tasapisi kuueni.

"Kuulge, te laulate laialt nagu Tambovi koor," annavad Lauri ja Kalev "Tuljakule" iroonilise hinnangu. "Tõmmake oma "höissa-ja-trallallaa" hiirvaikseks ja kuulake, mida sopranitel ja bassidel teile öelda on! Ja pidage meeles, et see on pulmalaua!"

Kõigile tundub, et see laager tuleb tõsisem kui eelmine. Ka õine laul vaikib seekord varem. Kuigi, mis vara see kell kolm ikka nii väga on.

Mis värk selle mesipuuga siis ikka on, ehk jälle nad laulavad...

Reportaaž Euroopa Eestlaste Koori laululaagrist

Sopranid hääli lahti laulmas

Laupäev — Euroopa eestlaste laulupäev

Pärast hommikusööki võetakse üksteise järel luubi alla pühapäevase kontserdi lood. "Me alustame "Koiduga" ja lõpetame Ernesaksaga täpselt nagu laulupeol," selgitab Kalev.

Kuigi suurele osale lauljatest on mõlemad lood hästi tuttavad, lonkavad need proovis ikka veel kõiki jalgu. Bassidel on kulminatsioon "Taevasse..." alustamisel raskusi oma hääle kättesaamisega. Sopranitele käib nende väitel teise oktaavi la-noot üle jõu. Aldid saavad oma halva tämbri pärast mõlemalt dirigendilt noomida söögi alla ja peale.

"Ärge hakake jälle laulma nagu Ukraina rahvalaulu," manitseb Kalev. Kui viimane juhatamisega ametis on, vaatab Lauri kõikidele oma leivanumbri-näoga teravalt otsa. See aitab lauljatel meeles pidada, kuidas tuleb häält tekitada. "Kontserdi ajal peaks Lauri näo projektsiooni pidevalt saali tagaseinas olema," sosistan naabril. "Muidu läheb õige positsioon meelest ära."

Valgre popurii kõlab seekord juba hulka paremini kui kahes eelmises laagris. Üldjuhtide soov, et lauluraamatuste trükitud rütm mehaanilise järgimise asemel peaks Valgret esitama svingides, ei tundugi enam koori jaoks nii võimatu ülesanne.

Proov jätkub õhtusöögini ja pärast seda võetakse kogu kontserdi kava otsust lõpuni läbi. Sellega pole aga tööpäev veel lõppenud, sest ESTOLE ning laulupeole minemise informatsioon tahab edastamist

ning paljud muud küsimused teemal "kuidas edasi" vajavad arutamist. "Silleri" koor ootab kõiki oktoobris Soome, samas on Rootsi kooridelt küllakutse juba kevadeks ning Belgia BEENE kutsus kõiki juuni alguses enda poole.

Mingeid otsuseid ei langetata. Projekti juht Mare palub kõigil oma arvamused nädala jooksul meilile saata. Pärast värske koori hünni laulmist jätkub lauljaid veel mitmeks tunniks. Isegi teismelised löövad kampa. Ikka kella kolmeni.

Naised tanu alla ja pihad võõga peenikeseks

Pühapäevane äratus on varjane. Kuigi meie toa neli naist virguvad teise vähe magamisega õö järel suhteliselt valutult, tunnen pesema minnes siiski pisikest aukartust ühe vapralt aialdi ees, kes naaseb just hommikusel jooksuringilt.

Varjane ärkamine pole ilmaasjata, sest rahvariide selga saamine on aeganõudvaim kui tavaline hommikumiseik. "Need riided ostis mees mulle üllatuseks Muhu saarelt. Maksid 1990ndate alguse kohta terve varanduse — kaks tuhat krooni," jutustab Maive, kui talle Muhu tanu lõksudega juustesse kinnitan. "Ma veel mõtlesin, et äkki oleks sellele rahale kasulikuma rakenduse leidnud. Nüüd ei saaks vist neid alla 10 tuhande krooni mitte mingi nipiga kätte."

Koori visuaalne pilt on kirev ja kaunis. Paljudel lauljatel on seljas mitme põlve ajaloo omakandi riided. "Sobiva sukahoidja leidmine oli kunst omaette," tunnistab Saksamaal elav Karin, kes on Muhu

saarelt pärit. "Katsu sa neid pakse kootud sukki tänapäevaste peente hoidjate vahele toppida!"

Tükike laulupidu ja tükike Eestimaad

Enne kontserti laulame kaks laulu. Piret Ripsi Anna Haava "Mu süda usub õnne" ei lähe kuidagi käima, sest laul on paljudele veel võõras ja mõned ootamatud rütmifiguurid kipuvad segi minema. Sisaski "Sanctus" teenib seevastu kirikulistelt südamliku aplausi.

Kontsert läheb taas peaaegu täis saalile, publiku hulgas on nii ümberkaudseid eestlasi kui ka kohalikke sakslasi.

"Teie ees on tükike Eestimaad ja tükike Eesti laulupidu," tutvustab Kalev. "Koit" seisma ei jää ning "Tuljak" õnnestub paremini kui eelmisel kontserdil. Siiski tunnen, et eelmine kontsert oli tervikuna rohkem trimmis — siis olime ju toptelt ärevil ka, sest salvestasime oma laule laulupeo konkursiks. Harrastuslaulja läheb ikka kohe laisaks, kui lood liiga selged ning pole justnagu midagi karta.

Pärast kontserti teeme mõned ühispildid, laulame mõned laulud, sööme lõuna ja asume koduteele.

Laul aitab üksteisele lähemale

Koju jõudes ümismeme tütreaga kordamööda jupikesi erinevatest lauludest, need ei väsi kummistamast.

Päev pärast laagrit saan Anneli pika ka südamliku kirja, mida ei raatsi siingi tsiteerimata jätta:

"Välismaal sündinud eestlasele oli Eesti nagu mõni muinaskoht, millest vanemad rääkisid, aga mida

õieti näha ehk külastada ei saanud. Meile oli see mesipuu alati kaugel muinasmaal.

Paljud, just vanemast generatsioonist, kahtlesid Ernesaksas. Arvati, ega nii kõrgele ametile ikka muidu ei saadud, kui pidi kuidagi ikka nõukogude võimu toetama. Olime tõesti "kommufööbid", kartsime, et ka meie hulka ehk "istutatakse" väljaandjaid. Sellepärast tekitas ka minu käik Eestisse 1975. aastal ning juhuslik külaskäik Gustav Ernesaksa juurde palju halba poleemikat meie pere ümber. Minu isa oli lõppude lõpuks suur eesti seltskonna juht — kuidas siis nii! Isa arvas siiski, et Ernesaks oli õige inimene. Keegi pidi ju eestlust ülal hoidma, ükskõik kuidas.

Mina olin tol ajal veel liiga noor, et sellest kõigest õieti aru saada. Seda taipasin, et diivanil minu kõrval oli istunud üks väga tähtis inimene. Alles nüüd, üle 30 aasta hiljem, saan aru, kui tähtis ta oli. Pärast filmi "Singing Revolution" vaatamist sai mulle selgeks, mis Eestis õigupoolest toimus. Enamik koori liikmeid on ju laulva revolutsiooni ise läbi elanud, teised aga Ameerika külluses elades seda ekraanilt vaadanud.

Ja just selle tõttu oli mul eile nii suur au seda laulu laulda, millega eestlased endale vabaduse laulsid. Just sellepärast kipun ka ise mesipuu poole. Ja mitte ainult laulupeole. Pean vist rahvariide seelikusse tasku õmblema, taskurätiku jaoks. Seda läheb kindlasti vaja."

Neid salajasi taskuid vajavad kindlasti paljud.

Euroopa Eestlaste Koori 42 lauljat Saksamaalt, 35 Soomest, 7 Inglismaalt, 12 Belgiast, 2 Hollandist, 4 Luxemburgist, 3 Šveitsist, 1 Prantsusmaalt, 1 Tšehhist, 1 Taanist, 2 Eestist on laulupeoks peaaegu valmis.

Minulgi on tagumine aeg arvuti tagant lahkuda ja rahvariideid tikkima hakata.

Anneli Aken / Saksamaa vt ka www.eestikoor.eu

5.–7. juunil Belgias Oteppis toimub BEENE koori koorilaager

EÜSLi projektkoori ja Euroopa Eestlaste Koori lauljad on teretulnud. Kavast laulupeo repertuaar

Täpsem info mare@eestikoor.eu

Aknad Euroopas

Pühapäeval, 26. aprillil kell 17.00 annab Annaberg Haus'is Bonn Bad Godesbergis kontserdi ansambel "Õed Aknad ja sõbrad", pakkudes kuulamiseks nii omaloomingulisi ballaade kui ka erinevate maade pärimusmuusikat.

Kontsert on tasuta. Kohv-kook KERKi poolt. Kuulajatel võimalus annetada ansambli kontsertreisi toetuseks.

Haapsalus sündinud ning suure osa elust ka seal elanud-töötanud õed Aknad ehk Ilona Aasvere ja Anneli Aken alustasid aktiivsemat kooslauulist 1980. aastate lõpus. Ansamblitega "Vahemaandumine", "Kolm" ja "Beergrass" osaleti tol ajal Eestis ülipopulaarsetel kantrifestivalidel ning Tartu Muusikapäevadel. Kui Anneli 1990ndate keskpaigas põhjalikult kultuurikorraldusele ja teatritöele pühendus, jätkas Ilona Beergrassiga kuni viimase tegutsemise lõpuni ning laulab peamiselt iiri muusikat viljelevates "Folkmillis" ning

"Twice'is" tänaseni. Ilona on koos Leila Milleriga salvestanud plaadi "Hetked". CD Anneli lauludega "Valguseotsija" ilmus detsembris 2005.

Ansambli "Õed Aknad ja sõbrad" ajalugu ulatub augustisse 2004, mil anti Haapsalu Valge Daami päevade ajal kontsert Haapsalu Ühendatud Pärimusmuusikute nime all.

Anneli elab 2007. aastast Luksemburgis ja 2008. aasta maist Saksamaal.

Tänu Euroopa Eestlaste Koorile "avastati" peagi ka tõsiasia, et Anneli

sõprus muusikaga ei piirdu kaugeltki mitte koorilauluga ning üksteise järel küsisid üsna paljud inimesed Brüsselist Luxembourgini, kas ta ei tahaks siin ja seal kontserti teha. Nii teine õde kui ka ülejäänud ansambel oli rõõmuga nõus — on igati loomulik, et lisaks iga-aastastele kontsertidele Eestis võiks vahelduseks musitseerida ka ühe õe praegusel kodumaal ja ümbruskonnas.

Repertuaaris on lisaks Anneli originaalloomingu ka pärimusmuusikat Iirimaalt, Norrast, Rootsist, Soomest ja mujalt.

Kontserti toetavad Rahvuskaaslaste programm ja Kölni Eesti Rahvuskoondis.

Koosseis:

Ilona Aasvere (laul)
Anneli Aken (laul, kitarr)
Aldo Järve (kitarr)
Anti Nöör (akordion)
Margus Tokko (kontrabass)
Viive Marleen (flööt)
Madis Marleen (löökpöök)

Ansambli kodulehekül MySpace'is: <http://www.myspace.com/akensistersandfriends>

Tallinna lennujaam hakkab kandma Lennart Meri nime

Tallinna linnavalitsus toetas Vabariigi Valitsuse ettepanekut määrata Tallinna lennuväljale pühendusnime „Lennart Meri Tallinna Lennujaam“.

19. septembril 2008 toimus uuenenud Tallinna lennujaama pidulik avamine, millega tähistati ligi kaks aastat kestnud reiserterminali laiendamise ja lennu-liiklusala rekonstrueerimistööde lõppu. Tseremoonial kuulutas peaminister Andrus Ansip välja valitsuse otsuse anda president Lennart Meri mälestuse jäädvustamiseks 2009. aasta kevadel, presidendi 80. sünniaastapäeval, lennujaamale uus nimi Lennart Meri Tallinna Lennujaam.

„Lennart Meri oli Tallinna vapimärgi kavaler. Tallinna linn peab oluliseks tema tegevust Tallinna muutmisel Euroopa Liidu ühe liikmesriigi pealinnaks ning tema suurt panust kirjaniku ja vabariigi presidendina Tallinna rahvusvahelise maine loomisel ja Tallinna identiteedi kujundamisel,“ põhjendas abilinnapea Eha Võrk.

ASi Tallinna Lennujaam juhatuse esimees Rein Loik sõnas avamisel, et uuenenud Tallinna lennujaam suudab varasemaga võrreldes tiptundidel teenindada kuni kaks korda rohkem reisijaid.

„Sellisest läbilaskevõimest peaks lähemal viiel aastal piisama, ent arvestades viimaste aastate kasvu reisijate mahus, võib öelda, et Tallinna lennujaam areneb nagu Tallinna linn, mis ei saa kunagi valmis,“ märkis Loik ja lisas, et juba

Vaade Vabariigi-aegsele lennuväljale

Tallinna Lennujaama laiendus

Allikas: www.tallinn-airport.ee

täna tuleb hakata jõudsalt tuleviku-plaane ette valmistama. Vastavalminud lennujaam suudab aastas teenindada kuni kaks ja pool miljonit reisijat.

Lennuliiklusala rekonstrueerimise ja reiserterminali laiendamise kogumaksumus oli ligi 1,2 miljardit krooni, millest ligikaudu 830 miljonit krooni kaasfinantseeris Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond. Projekte kaasrahastati ligi 500 miljoni krooni suuruse laenuga, mille tähtaeg on 11 aastat ning mida korraldas Põhja-maade Investeeringispank koostöös SEB Eestiga.

Huvitavat Tallinna Lennujaamast

Ülemiste lennuvälja esimesed startimis- ja maandumisrajad avati 20. septembril 1936. aastal. Esimeses etapis valminud 40 meetri laiused ja umbes 300 meetri pikkused rajad võimaldasid tõusta ja maanduda kuues suunas.

Lennujaama reisirajahoone valmis alles 1954. aastal ja oli kasutusel 1980. aasta olümpiamängudeni, mille puhuks ehitati uus hoone.

Praeguse lennujaamahoone projekteerimist alustati 1976. aastal. Arhitekt M. Piskov määrati Moskvas, tema enda valida jäi aga sisekujundaja, kelleks osutus Maile Grünberg Eesti kunstikombinaadist ARS. Lennujaama välisilme oli juba üsna postmodernne, madalal hoonekehandil istuv kõrge harjaga katus meenutab veidi reheliamat, kuid paistab mastaabilt, sakiliste lõpetustega

ning suurte räästaalustega siiski rohkem jaapanlik.

19. septembril 2008. aastal avati pidulikult laiendatud reiserterminal.

Tallinna lennujaama juhi Rein Loigu hinnangul võiks lennujaama laiendus uuesti kõne alla tulla 2013. aastal. Kuna Tallinn kasvab, pole välistatud seegi, et millalgi hakkab lennujaam otsima uut asukohta. Loik ei eita, et üks võimalus oleks kolida Ämarisse. „Maa väärtus kasvab ja 10–15 aasta pärast võiksime ehk saada 230 hektari maa müügist nii palju, et ehitada uus,“ arutles Loik.

Tänapäeval on populaarsemad sihtkohad, kuhu Tallinna Lennujaamast sõidetakse, London, Helsingi ja Stockholm.

ER

Aegviidu presidendimatkal osales 1200 matkamishuvilist

28. veebruaril toimus kuendat korda Aegviidu-Nelijärve-Jäneda matkarajal presidendimatka, kust võttis osa hulgaliselt rahvast, kokku 1200 matkajat.

Loomulikult ei puudunud matkalt EV president aastatel 2001–2006 Arnold Rüütel koos abikaasa Ingridiga. Esinesid Anija valla naisrahvatantsijad, lapsed ja memmed Aegviidust, mõnusat muusikat tegid Tapa valla pasunapoised. Päevajuhiks oli Tõnis Milling.

Mõni kraad pakast ja matkamiseks parasjagu lund, tekitas matkajates üleva meeleolu. Kes määris õhinal suuski, kes nautis lõkke ääres tulesoojust, kes hüppas rahvatantsijatele „Kaera-Jaani“ kaasa. Lausa kooris tänati-kiideti ilmataati nii toreid ilma eest. Kell 11:40 kuulutas president Arnold Rüütel matka avatuks.

Härra Rüütel võttis Aegviidu presidendimatka osa juba kuendat korda. „Matkama peab,“ sõnas Arnold Rüütel. „Tore on nii palju rahvast koos näha, ilm on suurepärase ja siin, Aegviidu kaunis looduses matkamine on tõeline nauding. Sellise rahvahulgaga koos matkamiseks on vaim tõsiselt valmis. Tore on näha, kuidas õlg-õla kõrval ja sõbralikus meeleolus üritusest osa võetakse. Ei ole siin kaotajaid ega võitjaid, kõik on omad.“

Lausa teaduslikult on tõestatud, et kõigi meie tervis sõltub 50 protsenti meist enesest. Võimalikult palju on vaja teha sporti, viibida värskes õhus, matkata. Ainult kümne protsendi ulatuses suudavad arstid meie tervist parandada. Seepärast püüame abikaasaga võimalikult palju olla looduses. Viimasel ajal oleme

rohkem Saaremaal, oma suvekodus, kus on meri ja kadakad, metsad ja seened. Et kodu korras hoida, tuleb selleks ka tööd teha. Ka see on looduses viibimine, kuid matkamisest Aegviidus loodan ikka ka edaspidi osa võtta.“

Matka lõppedes oli kõigil matkast osavõtjatel võimalus Musta Täku Tallis maitsta hernesuppi, juua kuuma teed ja vaadata-kuulata kultuuriprogrammi. Lausa häda, kui seda rahvast nii palju kokku tuleb. Jänkuneid Virumaalt pidid oma suppi lausa põrandal istudes sööma. Baarist sai soovi korral osta kohvi ja kohvikõrvast. Pärast kehakinnitust ja kultuuriprogrammi toimus õues ühine pildistamine, millele järgnes auhindade jagamine Musta Täku Tallis.

Ivo Vahter / Paide

Ühispiilt matkal osalejatest

Foto: Ivo Vahter

HUVITAV TEADA Presidendi matka

Nelijärve turistide kodu mõtte algataja ja ehituse rahastaja oli EV esimene president Konstantin Päts. Oluline oli tema panus piirkonna arendamisel ja populariseerimisel. Ta rajas ka Jäneda Põllutöökeskkooli.

1935. aastal organiseeriti Jäneda Põllutöökeskkooli poiste poolt meistrivõistlused suusatamises. Samas koolis õppis ka president Arnold Rüütel, kes on kooli 27. lennu vilistlane ning kelle klassijuhataja ja emakeeleõpetaja Jäneda koolis oli Eesti kirjanik Veera Saar.

Seega on samu radu käinud kaks Eesti presidenti. Siit ka nimetus — „Presidendi matkarada.“

Eesti Rahva Muuseum kuulutab välja mälestuste kogumise võistluse

„Väliseestlaste reisid Nõukogude Eestisse“

Tööde esitamise tähtaeg on 30. september 2009. Kaastööd palume saata elektroonselt (anu.jars@erm.ee) või postiga (Eesti Rahva Muuseum, Veski 32, 51014 Tartu, Eesti).

Pärast Eesti sunniviisilist liitmist Nõukogude Liiduga eraldas Eestit muust maailmast „raudne eesriie“. Teise maailmasõja järgseil aastail olid piirid sama hästi kui kinni, hakates veidi paotuma 1950. aastate keskpaigas. Väliturism hakkas elavnema 1960. aastate teisel poolel, kuid jäi siiski väga piiratuks, olles totalitaarse režiimi tingimustes allutatud rangele kontrollile. 2008. aastal kutsus Eesti Rahva Muuseum Eesti inimesi meenutama oma välismaareise nõukogude ajal.

Samal ajal toimus ka teisesuunaline liikumine. Mõned välismaale põgenenud eestlased tulid Eestisse külla juba

esimesel võimalusel 1950. aastate lõpus ja 1960. aastail. Palju oli neid, kes kunagi ei külastanud okupeeritud kodumaad, samas oli 1970. ja 1980. aastail Eestisse sõitjate hulk juba märkimisväärne. Nüüd palub muuseum välismaal elavaid eestlasi kirja panna oma mälestusi reisidest Eestisse nõukogude ajal, oma muljeid Nõukogude Eestist, siinsest elust ja inimestest ning nõukogude süsteemist.

Võistlusele on oodatud nii pikemad kui ka lühemad vabas vormis kaastööd. Võite juhendada küsimuslehest (<http://www.erm.ee/?node=1347>), vastates kas kõigile küsimustele või

osale neist. Mõistagi ei suuda küsimustik hõlmata kõiki erinevaid olukordi, selle eesmärgiks on pigem mõtteid suunata. Võite kirjutada ka täiesti vabalt, etteantud küsimusi järgimata. Oodatud on muudki asjakohased mälestused, mis Teile olulised tunduvad. Kui käisite nõukogude ajal Eestis korduvalt, kirjutage neist reisidest eraldi või siis vaadeldge erinevaid valdkondi aja lõikes. Kui mõni kirjeldatav olukord on Teile väga tundlik, võite kasutada varjunime.

Eesti Rahva Muuseum on tänulik ka fotode eest, mis illustreerivad Teile poolt kirjutatud. Fotosid ja negatiive võetakse vastu kingitusena või laenatakse koopiata

tegemiseks (saadetises palume ära märkida, kas neid soovitakse kinkida või laenata). Palume fotosid paberile mitte liimida. Andmed fotode kohta lisage eraldi lehel. Albumis olevaid fotosid poleks hea eraldada, saatke kogu album.

Tööle lisage vastaja isikuandmed: nimi (soovi korral võite jääda anonüümseks, kuid märkige sel juhul oma sugu); kontaktandmed; sünniaeg ja sünnikoht; haridus, eriala; töökoht ajal, kui käisite Eestis.

Kõiki kaastöid säilitatakse Eesti Rahva Muuseumis. Parimatele kirjutajatele preemiad!
Info: anu.jars@erm.ee, +372 7350 440

Tänapäeval, kui kõik on kiiresti muutuv, pakub muuseum ühelt poolt võimalust minna tagasi ajas ja kogeda seda, milline oli elu siis. Teiselt poolt käib muuseum ajaga kaasas ja kasutab ära järjest rohkem infomaailma võimalusi ning annab inimestele võimaluse kaasa rääkida selles, mida 100 aasta pärast ühes rahvamuuseumis näha saab. Eesti Rahva Muuseum on üheaegselt vana ja traditsiooniline, tagasi-vaatav ning tulevikku suunatud ja ühiskonda kooshoidev mäluasutus. 2009. aasta aprillis, kui Eesti Rahva Muuseum peab oma 100. juubelit ja koos kõikide Eesti muuseumidega muuseumiaastat, on hea võimalus mõtiskleda muuseumi koha üle meie elus. On ta siis kohustuslik ekskursioon ajalootunnis, turismiobjekt või võimalus tutvuda enda juurtega või ühiskonda kooshoidev mäluasutus?

„Eesti Rahva Muuseumi ajalugu on rahva eneseteadvuse ja eneseteostuse lugu, milles on palju tegelasi, kuid vaid üks keskne kuju — rahvas. See on rahva rajatud ja kokku kantud, toetatud ja kaitstud muuseum,“ kirjutab Krista Aru ERMi Pildialbumis, mis oli esimesi väljaandeid tähistamaks muuseumi juubelit. Tõepoolest, iga eestlane võib leida ERMist midagi endale, olgu selleks Johannes Pääsukese fotod Eestimaa kaunistest kohtadest, Tartu rakoja platsist, riietemoest, pulmkommetest või tavalistest inimestest. Sarnaselt Pääsukesele saab igaiüks ise panustada ERMi kogude suurenemisse ning kujun-

Eesti Rahva Muuseum liigub sajaga edasi

dada neid oma näo järgi. Igal aastal on võimalik saata oma kaastööd Eestimaa elust läbi kirjasaatjate võrgu või lisada fotojäädvustusi portaali „Eesti hetked“.

ERMi 100. juubeliaasta raames tuleb muuseum just meelde seda, et tegemist on kõigile eestlastele kuuluva varasalvega, mistõttu on juubelipidustusse kaasatud kogu rahvas ja muuseum jõuab igasse Eesti piirkonda. Eesti Rahva Muuseum koos Maanteeameti, Kohanimenõukogu ja teiste koostööpartneritega viib ellu Eesti Vabariigi Presidendi Lennart Meri kunagise idee märgistada ära eestiaegsete kihelkondade piirid, et tuua ajaloolisi juuri meile lähemale. Esimene piiritähis avatakse 14. aprillil, ERMi sünnipäeval Tartu-Maarja ja Võnnu piirimärgistuste panemisega ja lõpeb alles järgmisel aastal, kui kõik 108 kihelkonda on märgistatud. Samaaegselt kihelkonnapiiride tähistamisega tutvustab ERM oma rikkalikke kogusid. Saab olema huvitav jälgida, mida kõike ERMi kogudest erinevate kihelkondade kohta leiab ja mis lugusid omaaegsete inimeste kohta teada saab. Näiteks võime lugeda Tartu-Maarja kihelkonna reisikirjeldusi ja leida esemeid, nagu padjapüürid, sellele ajale iseloomulikumaid ehteid, jalanõud jpm.

Muuseumi väärika juubeliga käib kaasas ka näituse avamine 13. aprillil. Avatav näitus ERM 100 tutvustab muuseumi tegevust läbi saja aasta ja läbi erinevate vaatenurkade. Koostööpartneritega koos

esitletakse juubelipidustuste raames ka ainulaadset kodarraha, erinevaid trükiseid ja juubelimarki. Need on märgid olulisest hetkest muuseumi ajaloos.

Mis oleks muuseum ilma inimeste toodud esemete, reisirakenduste, piltideta? Üsna tühi koht. Et pakkuda tutvumisainet nii kaasaegsetele kui ka tulevatele põlvkondadele, algatas Eesti Rahva Muuseum aktsiooni „Kingi muuseumile päev oma elust!“ Tõepoolest, igal inimesel on võimalus salvestada ükskõik millisel moel oma 2009. aasta 14. aprill — olgu selleks ajaveebi sissekirjutus, pildiseeria, video, kirjutükk või muu — ja tuua või saata see juba järgmisel päeval ERMi näitusemajja Tartus, kus 15. aprillil „vāravad on valla“ kõikidele sünnipäevakülalistele. Oma „päeva“ võib muuseumile tuua aasta lõpuni. Põnev on tagantjārgi vaadata, mida tegid eestlased 14. aprillil 2009. aastal ja kuidas erinevad inimesed seda tunnetasid ning läbi elasid.

Eesti Rahva Muuseumi sünnipäev on eestlaste sünnipäev. Olete kõik oodatud osa saama pidustustest ja tegema ajalugu! Praegune Eesti Rahva Muuseum on koht, kust võib leida oma juured ja võib jätta endast maha jälgi. See on koht, kust saab juurde õppida ja ise uut sisu luua. Muuseum on kildest koos.

Eesti Rahva Muuseumi vāravad on olnud 100 aastat valla ja lähed oma juubelil sajaga edasi!

Liisi Toom

ERMi kommunikatsioonijuht

EÜSLi stipendiumikomisjon otsustas väljastada suvesemestril 2009 ja talvesemestril 2009/10 Helmi Tambergi nimelise stipendiumi üliõpilastele:

Marion Ots — Universitāt Hamburg
Madis Rumming — Universitāt Bielefeld

Stipendiumi suuruseks on 200 eurot kuus.

EÜSLi stipendiumikomisjoni esimees
Maie Kisis-Vainumäe

ÜEKN avab konkursi stipendiumiprogrammile õppeaastaks 2009–2010

ÜEKNi Margot M. ja Herbert R. Linna stipendiumid on avatud eesti rahvusest põlvnenud tudengitele üle maailma, toetamaks õppetöid teaduslikes- või kutsekõrgkoolides. Stipendiumi määramisel on oluline õppetöö edukus ja ka ühiskondlik tegevus eestluse edendamisel.

Stipendiumi minimaalne suurus on 1500 USD.

Stipendium on ühekordne.

Lisainfo ja sooviavaldusblankett on saadaval ÜEKNi veebilehel: <http://www.uekn.org>

Rahvuskaaslaste programmi stipendiumid

Rahvuskaaslaste programmi stipendiumide väljaandmise eesmärk on toetada väliseesti noorte õpinguid Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides, riiklikes rakenduskõrgkoolides ja kutseharidusõppeasutustes.

Kandideerimise tähtaeg on 1. aprill 2009

Taotlemise tingimused aadressil:

<http://www.archimedes.ee/amk/index.php?leht=97>

Pastor
Theodor
Hasselblatt
Allikas: E.E.L.K.

Pastor Theodor Hasselblatti peokõne Hamburgis 15.02.2009

ja tema püüdlikkust ning ta suhtlemist kodumaaga, olgugi et suur osa tema tegevusest toimus Venemaal, paistab mulle, et Lossmanni võib nimetada Eesti rahva ja Eesti vabaduse sümboliks, seda vaatamata sellele, et on ka teisi temasuguseid olemas.

Olles noorim poeg suurest perekonnast, oli ta alati valmis midagi õppima. Ta oli seotud kodumaaga, aga ühtlasi vaatas ta ka suurt maailma — see suur maailm oligi esialgu Venemaa. Lossmann teadis, kuidas ennast nendes olukordades sätida, oma seisukohta leida ning kuidas loodetavat Eesti iseseisvust mitte silmapiirist kaotada ja Eesti vabadust taotleda!

Lossmann kirjutab muu hulgas ka seda, et oma elu vältel võttis osa neljast sõjast:

1. Vene-Jaapani sõda 1905. aastal
2. Esimene maailmasõda
3. Eesti Vabadussõda 1918–20, mille tagajärki me hästi teame — Eesti saavutas oma iseseisvuse.

Lossmann oli siis Eesti sõjaväe tervishoiu juhataja kindrali aukraadis ja ta kirjutab sellest (lk 125): Ühel päeval maikuu 1919 teatati, et keegi ameeriaklane soovib mu jutule tulla. Ise mõtlesin, et mis nad käivad ja küsivad, aga midagi ei anna. Mu juurde ilmus Ameerika Punase Risti volinik Ida-Euroopas, kolonel Ryan, kelle tegevusrajooniks olid Balti riigid ja Poola. /--/ Pärast seda, kui olin jutustanud meie raskest olukorrast, soovis ta meie haiglate seisukorra tutvuda. Sõitsime I sõjaväehaiglasse (Juhkentalis), kus haavaosakonnas töötasid parajasti prof. Zoege v. Manteuffel ja dr Schilling, kes aitasid kolonel Ryanile kui kirurgile meie olukorda selgitada.

Tutvunud haiglaga, küsis ta minut, mida me praegusel momendil hädasti vajaksime. Vastasin, et vajame varustust 2000 haigeveodile, sidumismaterjali ja arstirohte. Ta võttis oma taskuraamatu, kirjutas midagi paberilehele ja ulatas mulle selle ja lisas: „Homme hommikul võite seda kõike sadamas seisvalt laevalt saada.“ Paberilehte vaadates nägin, et seal peale sidumismaterjali ja arstirohtude oli annetatud kaks vahetust pesu ja tekke 2000 veodile. /--/

Ei suuda kirjeldada seda rõõmu esimese nii rikkaliku annetuse puhul. Kolonel Ryani korraldusel asus Tallinna Ameerika Punase Risti osakond, kust sõja ajal ja ka pärast sõda võisime saada esmaklassilist sanitaarvarustust. /--/

Tutvustasin kolonel Ryani ülemjuhataja kindral Laidoneriga ja K. Pätsiga. Viimasega klappis tutvus ja nad võisid tundide kaupa omavahel vestelda. Kord viibis Päts riigivanemana pärast Vabadussõda Tartus, kus ta õhtusöögil proviisor Lille juures kol. Ryanit kohtas. Pärast õhtusööki diivanil istudes vestlesid nad kella kolmeni öösel. Riigivanema saatjakond, pererahvas ja mina ootasime kannatlikult nende vestluse lõppu, sest kõigil oli tahtmine magama minna. /--/

Oli Teine maailmasõda — vahepeal Eesti Vabariik — ja selle esialgne lõpp 1939. aastal.

Lossmann kirjutab (lk 202, 203), et 1939. aasta detsembris kutsuti ülemjuhataja kindral Laidoner Moskvasse külla, kus teda etiketikohaselt vastu võeti. Kremliis oli pidusöök, „millega ka Stalin osa võttis /--/ ja ka sõna võttis, kus ta meie presidendi K. Pätsi võitlusrikkast elulugu kirjeldas ja ta tarkust ja ettenägelikkust esile tõstis.“

Kolonel Saarsen oli ka seal, kirjutas pärast oma mälestustes, et Stalin olevat järgmise lause ütelnud: „Pärast vastastikuse abistamisakti sõlmimist Nõukogude Liidu ja Eesti vahel ei ole meil enam lahendamata küsimusi, ja siitpeale võib Eesti julgesti ja segamatult jätkata seda rahulikku iseseisvat tööd oma rahva kasuks, mille eest ta sajandeid on võidelnud ja raskeid ohvreid kannnud.“

See näitab, kui valelikud ja jultunud olid Moskva võimumehed, sest plaan Eesti okupeerimiseks oli neil ammu valmis.

President K. Päts, kelle terviseks Stalin oma klaasi tõstis ja keda ta rahvuskangelaseks nimetas, küüditati vähem kui aasta hiljem Stalini käsul teadmatusse.

Kindral Laidoner külastas ka üht nõukogude eliitratsarügementi ja marssal Vorosilov palus ülemjuhatajat puhtaverelise ratsahobuse kingituseks vastu võtta. See oli halb märk, sest kommunistide juures on maksev vana ladinakeelne ütlus „Timeo Danaos dona ferentes“ (ma kardan danaoslasi, eriti, kui nad kingitusi toovad). Kingitud ratsahobust nägin Viimsis, see oli tõuliselt esmaklassiline.

Ja siis 1944. aasta septembri esimesel poolel ilmusid Valtu (Lossmanni maakoht Rapla rajoonis) hobuste ja veoautodega mitmed põgenikud Tartust, kes mu juures peatusid ja kellega põgenemisvõimalusi arutasime.

Mu tütar ajas Tallinnas põgenemis- asju. Ta telefoneeris 19. septembril, et peame tingimata 21. septembril Tallinnas olema, sest sakslastel on käsk Eestist lahkuda /--/ (lk 254).

Lahkudes jätsime sõjavangide ja töölistega jumalaga, kellega mul

sõbralikud ja usalduslikud vahekorrad olid jäänud. Tütar oli muretsenud meie kohad „Moerole“. Et aga kolonel Jakobsen perekonnaga ja teised tuttavad olid suure, 10 000 tonnise kaubalaeva „Donau“ peale määratud, siis viimasel momendil läks tütrele korda meie kohad „Donaule“ üle tuua, nii et võisime tuttavatega koos sõita.

Siin oli Jumala käsi ja saatust meie armuline, sest nagu teada, torpedeeriti ja uputati „Moero“ vene lennukite poolt ja mitmest tuhandest reisijaist pääsesid ainult paarsada.

Õhtu eel lahkus „Donau“ reidilt... Käu vilkuisid veel Tallinna ja rannaäärsete majade tuled, kuni nad kaugenedes õhtuhämärsusse kustusid.

Põgenesime kommunismi türannia ja terrori eest vabade inimestena vabasse maailma, et tagasi tulla, kui ükskord Eesti kommunismi kütkest vabaneb.

Hoia, Jumal, Eestit!

Tahan selle raamatu kohta veel öelda, et sain selle Wilhelm parun Wrangelli raamatukogust. Wrangell oli 1930. aastatel Saksa Kultuur-omavalitsuse president Eestis (Tallinnas Toompeal, Kohtu tn 6). Raamat oli Lossmanni isiklik annetus käekirjaga:

„Lgp. baron W. Wrangellile parimate tervitustega

A. Lossmann, autor“

Ja lisan veel, et parun Wrangell ja K. Päts olid head tuttavad ning Wrangell iseigi mõnes asjus presidendi nõuandja.

Theodor Hasselblatt / Hannover

Täna Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks Hamburgis tahaksin teile tutvustada üht raamatut, mis minu meelest on sel tähtpäeval sobiv.

Artur Lossmann „Rahutus maailmas—sõdades, revolutsioonides, Vaba Eesti õnnistuses“, London 1959/Stockholm 1961

A. Lossmann sündis 5. oktoobril 1877. aastal Vändra kihelkonnas Viluveres. Tema isa, kes oli metsniku ametis, ostis 1880. aastal Vana-Vändra vallas kaks talukohta — Vanaõue ja Lehtmetsa —, mis oli võimalik, kuna mõisaomanik von Ditmar oli väga vastutulelik.

Tahaksin selle lühikese kokkuvõtte Lossmanni elust teha pealkirja all „Karjapoisist kindraliks“. Ta oli andekas poiss ja varsti, tublisti õppides, sai noormehest arst ja Vene sõjaväes teeniv ohvitser.

Vaadates ja hinnates Lossmanni elu

Pilk ette

- **01.04.2009** — Gaggenau
Kristjan Randalu,
Siiri Sisask & Jälg
Koht: Klag-Bühne, kell 20.00
www.kulturrausch-gaggenau.de
- **18.04.2009** — Hamburg
Hamburgi Eesti Kool,
HEA Selts Laste jumalateenistus algusega kell 15.00
Koht: Soome Meremeeste kirik
Info:
praost Merike Schümers-Paas
schuemers@freenet.de
- **19.04.2009** — Hamburg
EÜSLi Hamburgi
Rahvuskoondis
Jumalateenistus ja koosviibimine
algusega kell 15.00
Teenib praost Merike Schümers-Paas
Koht: Nikolai kiriku koguduse maja, Abteistr. 38
Info: Edda-Maria Schneider
praost Merike Schümers-Paas
HSGmbH@t-online.de
schuemers@freenet.de
- **9.05.2009** esineb Euroopa Eestlaste Koor koos EÜSLi projektikoori ja BEENE lauljatega Düsseldorfis Euroopa päeval
mare@eestikoor.eu
- **24.04.2009** — Hamburg
Quo vadis, Eesti majandus?
Eesti majanduse trendid ja ülevaade turismisektorist
Ülevaade annavad EASI turismiesindaja Evelyn Baum ja välisesindaja Riina Leminsky
Üritus on saksa keeles
Korraldajad: EASI välisesindus ja EÜSLi HEA Selts
Info: Riina Leminsky
Tel: 040 303 878 99
hamburg@eas.ee

Hea teada:

Huvitav veebilehekülj: www.infobalt.de

Sealt leiab informatsiooni balti ürituste kohta üle Saksamaa

Eesti Raja toimetus tänab annetajaid

Hele-Mall Bander
Gina Bauer
Olga Kompus
Helene von Schilling
Ingeborg ja Karl Friedrich Wendt
Lea ja Raimond Leitaru
Raimond Hiimäe
Kaarel Kesa
Mall ja Ülo Kompa
Ilmar Korju
Hans Laamann
Leonhard von Rambach
Endel Rehe
Manivalde Reimann

Juubilarid!

*Oleks nii vaikne,
et õnn kuuleks tulla.
Õnne nii palju,
et hea oleks olla!*

Märts

pr Aino Janitzki
pr Asta Rüütel
pr Elenora ter Bekke
hr Ilmar Lehtma
hr Aldo Maasepp
hr Raivo Randes

Aprill

pr Nonna Michel
hr Leonhard von Rambach

Õnnitlevad Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

Kallid lapsevanemad!

Ka sel aastal on Teie lastel võimalik külastada EÜSLi projekti „**Saksamaal elavate eestlaste lapsed suveks Eestisse — laste suvelaagritesse**“ raames Eesti suvelaagreid

Projektiga võite veel kord lähemalt tutvuda EÜSLi internetileheküljel
<http://www.eestilased.de/EYSL/>

Informatsiooni saamiseks palun pöörduda tel/fax: 02173-969 089 või e-mail: maarika.remmert@ish.de

Projektijuht ja kontaktisik Saksamaal
Maarika Remmert

KUTSE

EÜSL kutsub meie nooruslikke senioreid järjekordsetele
Senioride Puhkepäevadele 55+,
mis toimuvad **25. maist kuni 29. maini** Haus Annabergis

Ei puudu meie austatud praost pr Merike Schümers-Paas ega pillimees Arne Haasma. Referendiks tuleb kohale hr Erki Liiv Tallinnast, kes kõneleb loodusest, taimedest ja ravimitest. Kutsed ja täpne informatsioon saadetakse õigeaegselt laiali. Loodame rohkele osavõtule!

Neljapäevasele "galaõhtule" palume registreerida kuni 16.05. telefonil 0221-83 47 03 või e-mailil maie.kisis@t-online.de

Rõõmsa jälle nägemiseni!

Maie Kisis-Vainumäe

IN MEMORIAM

Bernd Nielsen-Stokkeby

Saades vaevalt 88 aastaseks, suri 2008. aasta lõpus Schlangenbachis Bernd Nielsen-Stokkeby.

Bernd Nielsen-Stokkeby sündis 17. septembril 1920 Tallinnas apteekri pojana. Ta oli viis aastat Venemaal sõjavangis. Pärast seda töötas ta alates aastast 1957 korrespondendina Moskvas, aastast 1963 ZDFi kaastöölisena.

1982. aastal kogus ta materjali "Fall Solschenizyn" jaoks ning oli raamatu "Baltische Erinnerungen" autor, kus ta kirjeldas ta Eesti-Läti-Leedu elanike saatust venelaste võimu all.

Novembris 1995 andis EV tollane president Lennart Meri talle üle Maarjamäe Risti II klassi

ordeni. Bernd Nielsen-Stokkeby oli väga tihti referendiks Lüneburgi Ostakademie's, viimane kohtumine temaga toimus aastal 2000 Berliinis Lennart Meri pidulikust vastuvõtul.

Muidugi oli ta ka alaline külaline kultuuriüritustel ja vabariigi aastapäevade pidustustel Saksamaal. Meie kaastunne kuulub tema perele.

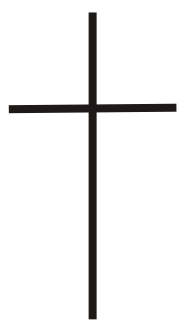
Vilma Brinkmann

Käesolevate andmete saamise eest tänan ajakirja „Mitteilungen aus dem Baltischen Leben“

Märkus: Maarjamäe Risti teenetemärk on asutatud 1995. aastal Eesti riigi iseseisvuse auks. Maarjamäe Risti teenetemärgi antakse välismaalastele kõrgeima teenetemärgina Eesti riigile osutatud teenete tunnustamiseks. Maarjamäe Risti teenetemärgil on kuus klassi.

Allikas: Vabariigi Presidendi Kantsleil

Mälestame meie hulgast igavikku lahkunuid

Kuno Freiberg
Erich Jõemägi
Johannes Kesas
Bernd Nielsen-Stokkeby

Avaldame sügavat kaastunnet peredele

Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis
Eesti Rada

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastöid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.

Viimane veerg

● Baleriin Age Oks sai karjääri lõpu eel maineka preemia. Nimelt pärjati baleriin Briti tantsukriitikute ühingu poolt eelmise aasta parima tantsijanna tiitliga. Inglise Rahvusliku Balleti esitantsija Age Oks ütles, et tunnustus on meeldiv, aga oma karjäärist ei tõstaks ta esile ühtki esinemist. Kogu aeg laval on olnud tippetk. Balletitantsu lõpetamise soov tuleb 38aastase Age Oksa sõnul emakssaamise soovist ja soovist lõpetada enese piitsutamine.

● 26. jaanuaril toimunud visiidil Eestisse jõudsid Vene Föderatsiooni kultuuriminister Aleksandr Avdejev ja Eesti kultuuriminister Laine Jänes allkirjastada kahe ministeeriumi vahelise koostööprogrammi aastateks 2009–2011. Koostööprogramm näeb ette vastastikust toetust ja kultuuri vahetust pea kõigis kultuuri-valdkondades. Venemaa kultuuriministri ametlik delegatsioon külastas Eestit viimati kümme aastat tagasi.

● Eestis pandi alus viljatusravi uurimiskeskusele, mille eesmärgiks on luua kõrgetasemeline lastetuse ravi diagnostika ja teenuste võimalus ning tõusta Põhja- ja Ida-Euroopa suurimaks selliseks keskuseks. Projekti raames teevad koostööd kõik Eesti lastetusravi kliinikud ning mitu biotehnoloogia ettevõtet. Külmkappi meenutavas inkubaatoris on parematel päevadel kuni sada kahe-kolmepäevast tulevast ilmakodanikku. Kuigi haigekassa maksab alla 40aastaste naiste kehavälise viljastamise protseduuri kinni ning tasub ka suurema osa ravimikuludest, annab majanduslangus siiski tunda. Sellist luksust, nagu laps, ei saa kõik pered endale enam lubada. Eestis on iga viies pere lastetu, kokku umbes 20 000 paari, kes kunstlikku viljastamise võimalust vajaksid.

● Majutusettevõtete teenuseid kasutas jaanuaris 62 000 välituristi, mis oli kaheksa protsenti rohkem kui aasta varem samal ajal. Eelmise aasta jaanuariga võrreldes peatus majutusettevõtetes oluliselt rohkem turiste Venemaalt ja Soomest — kasv oli vastavalt 37% ja 11%, teatas statistikaamet. Venemaa turistid moodustasid jaanuaris majutusettevõtete teenuseid kasutanud välituristidest viiendiku. Teistest peamistest turismi partnerriikidest — Lätist, Rootsist, Leedust, Suurbritanniast, Norrast — saabus majutusettevõtetesse vähem turiste kui eelmise aasta jaanuaris.

● Eesti kuulsaima teleajakirjaniku Urmas Oti elutee jõudis kaante vahele — värske raamatus "Urmas Ott — teletähe lugu" meenutavad keerulist isiksust ja kompromissitult professionaali enam kui 50 lähedast, kolleegi ja kaasaegset. Raamatu toimetaja Marii Karelli arvates avab teos Urmas Otist palju rohkem tahkusi, kui me oleme ekraani vahendusel neid näinud. 176 leheküljel saab lugeja teada, millised olid Oti vaated ja huvid koolipõlves, kuidas ta lavakas õppides hüljest mängis ja loomulikult, kuidas algas, kulges ja lõppes kuulsusrikas televisioonitee. Kuigi Oti kõige lähedasemad, tema perekond, ei soovinud raamatu autoritega koostööd teha, saab kaante vahel ometi sõna üle poolesaja Otiga kokku puutunud inimese. Venemaa telekanal väntab Urmas Otist ka filmi, mis peaks valmima aprillis. Režissööriks on Aleksei Šipulin, kes tegi filmi ka Lennart Merist.